

N:o 47.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående öfverlemnande till Stockholms stad af den s. k. Ryssgården i samma stad; gifven Stockholms slott den 20 mars 1896.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokoll öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att de inom flyglarne af stadshuset å Södermalm i Stockholm befintliga fjorton magasin, som varit åt ryske undersåtar upplåtna, må jemte den mark, å hvilken magasinerna äro uppförda, samt gården mellan magasinerna utan ersättning till Stockholms stad öfverlemnas att tillträdas den 1 nästkommande oktober, berörda tomtdelar dock endast med den rätt, hvarunder staden innehar den donationsjord, till hvilken tomtdelarna höra.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städe väl bevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars
1896.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHIELM,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÄLL,
ANNERSTEDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wersäll anförde i underdånighet:

I en till 1874 års Riksdag aflåten nådig proposition föreslog Eders Kongl. Maj:t, att Riksdagen måtte för sin del medgifva, att de inom flyglarne af stadshuset å Södermalm i Stockholm befintliga, till begagnande af ryske undersåtar förbehållna magasin, benämnda Ryssgården, finge utan mellangift å någondera sidan utbytas emot en till "Sveriges Rikes köpmän" upplåten tomt i Moskwa, och att, så framt utbytet komme till stånd, de återställda magasinerna finge till Stockholms stad öfverlemnas emot den ersättning och på de vilkor, som efter skedd utredning rörande såväl eganderätten till

berörda magasin och tomt som öfriga på frågan inverkan omständigheter kunde komma att af Eders Kongl. Maj:t i nåder fastställas. I anledning häraf afgaf Riksdagen den 11 maj 1874 det svar, att Riksdagen icke hade något att erinra mot det föreslagna utbytet, men att, då sådan utredning, som i den nådiga propositionen omförmäldes, icke föreläge och Eders Kongl. Maj:t i följd deraf icke framställt förslag angående den ersättning och de villkor, som skulle betingas, i händelse magasinens öfverlåtande till staden komme att ega rum, Riksdagen ansåge sig icke böra, för det dåvarande och innan dylik utredning försiggått, i denna del af frågan fatta beslut.

Sedan på grund af Riksdagens sålunda lemnade medgifvande aftal om utbytet af tomt i Moskwa mot ofvan nämnda magasin i stadshuset i Stockholm afslutats genom deklARATIONER, utfärdade i Stockholm den 21 maj och i St. Petersburg den 23 maj/4 juni 1874, samt utbytet den 1 oktober samma år egt rum, hafva Stockholms stadsfullmäktige i en till Eders Kongl. Maj:t ställd skrift af den 23 oktober 1894 anfört, bland annat, att, sedan det hinder blifvit undanröjdt, som dittills från ryska regeringens sida legat i vägen för magasinens öfverlåtande till staden, hade genom stadens vederbörande myndighets försorg åstadkommits sådan utredning, som Riksdagen uppställt såsom villkor för ett beslut i frågan; samt att af denna utredning, som innehölles i ett af stadens ombudsman och stadsingenjören den 30 januari 1894 undertecknad, i aftryck berörda skrift bilagdt tjenstememorial, hufvudsakligen framginge: *att* de ryska magasinerna, hvilka utgjordes af fjorton bodar i bottenvåningen af stadshusets flyglar, blifvit jemte stadshusets återstående delar uppbyggda af Stockholms stad; *att* ryske handlande för disposition af omförmälda magasin allt intill början af detta århundrade erlagt hyra till Stockholms stad, men att från år 1811 och intill år 1874 de fjorton bodarne i stadshusflyglarne innehafvats först af ryske handlande och sedan af ryska konsulatet, utan att hyra därför betalats till staden, hvilket syntes hafva berott på bristande kännedom om ryssarnes traktatmässiga handelsförmåner hos de stadens myndigheter, hvilka år 1811 haft att handlägga frågan; *samt att* såväl gården emellan ifrågavarande magasin som äfven den mark, hvarå magasinerna vore uppförda, måste, lika med den öfriga grunden under stadshuset, anses med eganderätt tillhöra Stockholms stad.

Med stöd häraf och då hvarken den omständighet, att genom 1874 års deklARATION ryska regeringen till svenska staten afstått sin "egande tomt" med magasin i Stockholm, eller det förhållande, att svenska statsverket derefter uppburit hyresinkomsten af sagda magasin med omkring två tusen kronor årligen, kunde vara egnade att förringa stadens rätt såsom egare till magasinerna och den mark, hvarå de vore byggda, hafva stadsfullmäktige i underdånighet an-

hållit, att, derest Eders Kongl. Maj:t funne stadens eganderätt till Ryssgården och de förra ryska magasinerna vara ådagalagd, desamma måtte utan ersättning varda öfverlättna till stadens fria disposition.

I infordradt, den 12 november 1895 afgifvet underdånigt utlåtande öfver ifrågavarande ansökning har kammarkollegium, med anmälan att kollegium icke hade någon anmärkning att framställa vid den af stadsfullmäktige åberopade utredning i ämnet, tillika i fråga om stadens åtkomst af den tomt, hvarå stadshuset vore uppfördt, meddelat:

dels att konung Gustaf I i nådigt bref den 30 juli 1529 åt stadens invånare stadfästade och förbättrat deras privilegier och friheter, hvilka i brevet uppräknas och omfatta gifva af Åsön med alla tilligor, som af ålder under staden legat, jemte det båda malmarna skulle blifva under stadens regemente och lydno;

dels att konung Sigismund i nådigt bref den 13 juli 1594 förordnat, hurusom Södermalm skulle med tomtören och dagsverken förblifva under Stockholms stad; stadens inbyggare hafva till mulbete på Södermalm all den mark, som låge emellan Stockholm och Spetalen, desslikes Hammarby med alla egor derunder; och hurusom Stadsgården på Södermalm skulle lyda och ligga under staden, såsom af ålder varit, och förblifva fri och obygd, på det rum måtte vara att brädda och bygga skepp derstädes, på samma gång de byggningar, som der uppsatts emot stadens och borgerskapets vilja, skulle bortrifvas;

dels ock att drottning Christina genom nådigt bref den 10 mars 1636 bekräftat och förbättrat stadens privilegier samt dervid uttryckligen unnat staden Norr- och Södermalm med Åsö, söderström med alla de qvarnar och fiskeverk, som deruti mellan staden och Åsön vore bygda eller derefter kunde byggas, äfvensom all den ränta och rättighet deraf ginge eller med skäl gå kunde, såsom tull och rättighet af qvarnarne, strömpenningar, dagsverken af Södermalmsboerne, tomtören, räntor af lanor och andra fiskverk.

Kammarkollegium har af hvad sålunda i ärendet förekommit funnit framgå, såväl att den tomt, hvarå stadshuset stode, tillhörde Stockholms stads donationsjord, som att staden på egen bekostnad uppfört stadshuset, utan att något antydde, att staden afhändt sig eganderätten till de i husets flyglar inrymda fjorton magasin, som varit åt ryske köpmän upplättna, samt under sådana förhållanden ansett sig böra tillstyrka Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall dertill, att nämnda tomt och magasin måtte utan ersättning till Stockholms stad öfverlemnas, tomten dock endast med den rätt, hvarunder staden innehade den donationsjord, till hvilken tomten hörde.

Efter nådig remiss har jemväl justitiekanslersambetet den 8 nästlidne februari afgifvit underdånigt utlåtande och deruti, med tillkännagifvande att ambetet, efter att hafva tagit del af de med den nådiga remissen öfverlemnade

handlingarne, till jemförelse med dem granskat en bland Stockholms stadsfullmäktiges handlingar befintlig samling aktstycken och kartor, som legat till grund för ofvanberörda af stadsfullmäktige åberopade utredning, tillika anført, hurusom embetet i likhet med kammarkollegium funnit af handlingarne framgå, att ifrågavarande fjorton bodar i bottenvåningen af stadshusets flyglar, hvilka bodar blifvit benämnda de "ryska magasinerna", vore såväl som de öfriga delarne af stadshuset bygda och bekostade af Stockholms stad, och förefunnes icke, så vidt justitiekanslersembetet kände, någon omständighet, som berättigade till antagande, att staden afhändt sig eganderätten till samma magasin. Beträffande den mark, å hvilken magasinerna vore uppförda, samt gården emellan magasinerna ansåge embetet det kunna antagas för visst, att eganderätt dertill i verkligheten icke varit upplåten vare sig till de ryske handlande eller till den ryska regeringen; och det förhållande att i 1874 års deklARATIONER begagnats sådana ordalag, som antydde, att ryska regeringen icke velat erkänna en dylik uppfattning, i det att ryska regeringen enligt deklARATIONERNA förklarar sig afstå "sin egande tomt med magasin i staden Stockholm", syntes embetet icke kunna medföra förändring i den rätt till ifrågavarande tomtdelar, som eljest kunde tillkomma Stockholms stad på grund af privilegier eller upplåtelser af framfarne svenska regenter.

Derföre och med hänsyn till hvad i sistberörda fråga blifvit af kammarkollegium meddeladt funne sig justitiekanslersembetet icke ega giltigt skäl till erinran deremot, att omförmälda tomtdelar och magasin utan ersättning öfverlemnades till Stockholms stad på sätt kammarkollegium hemställt, att af staden tillträdas den fardag, som först infölle efter det beslut i ämnet fattats, men, enligt embetets åsigt, borde dervid göras förbehåll, att rubbning ej skedde i de å kronans vägnar upprättade hyreskontrakt, hvilka borde å staden öfverlåtas för tiden från tillträdet.

Slutligen har öfverintendentsembetet i afgifvet underdånigt yttrande erinrat, hurusom Eders Kongl. Maj:ts dels enligt nådigt bref den 30 juli 1874 förordnat, att ifrågavarande magasinlägenheter, fjorton till antalet, skulle till vård och förvaltning för kronans räkning af öfverintendentsembetet öfvertagas, dels ock den 11 september samma år, jemte medgifvande att dåvarande hyresmän finge till viss angifven tid disponera af dem förhyrda magasin, bemyndigat embetet att, i likhet med hvad rörande en del kronans före detta magasinbyggnader i landsorten blifvit genom nådigt bref den 28 december 1872 stadgadt, efter sig företeende omständigheter gå i författning om omförmälda lägenheters fortfarande uthyrande för kronans räkning, hvarvid i afseende å inflytande hyresmedel skulle förfaras på samma sätt, som med hyresmedlen för andra dylika lägenheter egde rum. Tillika har öfverintendentsembetet, jemte meddelande att med stöd af berörda bemyndigande embetet sedermera till en-

skilde förhyrt magasinerna i fråga samt att för närvarande samtliga magasinerna, med undantag af tre, vore uthyrda och de upprättade hyreskontrakten ställda på tre månaders uppsägning, anförde, att, hvad anginge Stockholms stadsfullmäktiges nu ifrågasvarande framställning, embetet, med afseende å hvad i ärendet förekommit, för sin del icke hade något att mot densamma erinra.

Med åberopande af den sålunda i ärendet åstadkomna utredning hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att de inom flyglarne af stadshuset å Södermalm i Stockholm befintliga fjorton magasin, som varit åt ryska undersåtar upplåtna, må jemte den mark, å hvilken magasinerna äro uppförda, samt gården mellan magasinerna utan ersättning till Stockholms stad öfverlemnas att tillträdas den 1 nästkommande oktober, berörda tomtdelar dock endast med den rätt, hvarunder staden innehar den donationsjord, till hvilken tomtdelarna höra.

Då, enligt hvad öfverintendentsembetet upplyst, de rörande de uthyrda magasinerna i den s. k. Ryssgården upprättade hyreskontrakt äro ställda på tre månaders uppsägning och tid sålunda finnes att, efter det Riksdagen i frågan fattat beslut, gå i författning om kontraktens uppsägning till den 1 nästkommande oktober, läser något förbehåll om beståndet af kontrakten icke vara erforderligt.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anförde, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflämnas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Fredrik Zethelius.